

DELAVEC

Delavec izhajavaak drug pe-
tek z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto D 10.—, za pol leta
D 5.—, za četrt leta D 2.50
Posamezna številka 25 p
naročnina v inozemstvu
sorazmerno več.
Pošiljalce na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica šte. 6. II. n. pr.
Telefon št. 225.

Rekopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objavi
po 25 para, pri trikrat-
ni po 23 para, pri šest-
kratni po 21 p, pri celo-
letnih objavah po 20 p
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstice
25 para. Reklam. so pošta
nine proste. — Nefrankira-
na pisma se ne sprejemajo.

I. KAISER:

Pred strokovnim kongresom.

Dve in pol leti je preteklo od zad-
njega strokovnega kongresa, ki se je raz-
šel z lepimi načrti in dobrimi nadami.

Razmere so se v teh dveh in pol le-
tih skoraj popolnoma predrugačile, ne le
na političnem in gospodarskem, temveč
tudi na strokovnem polju. Nestalnost raz-
mer je vsled tega strokovno gibanje jako
ovirala in ga mnogokrat postavila pred
dejstvo, da ni bilo kos zadostno braniti
napade kapitalizma in buržoazije na de-
lavno ljudstvo.

V splošnem je bil strokovni pokret v
Sloveniji dokaj močan, kar dokazuje na-
raščanje članstva v naših strokovnih or-
ganizacijah. V zadnjih dveh letih so z
ozirom na število članstva mnogo pridobi-
la, kar je ojačilo njih finančno in repre-
zentančno moč.

Toda organizacije, ki stojijo na raz-
rednem stališču, ki se bojujejo za pravi-
ce proletariata in zoper današnji kapita-
listični družabni red, pa ne smejo in ne
morejo polagati največje važnosti na na-
biranje članstva, temveč na vzgojo in iz-
obrazbo članov.

V pogledu na število članstva so na-
še organizacije napredovale, na vzgojo
in izobrazbo pa se je polagalo malo, malo
važnosti.

Pritisk kapitalizma na proletariata je
z dnevom hujši, mezdnji boji so vedno
kompliciranjši, socialna zakonodaja je
tudi vedno bolj šepava. Kapitalizem zdru-
žen z buržoazijo hoče na vsak način za-
treti strokovno gibanje in izpodkopati
zaupanje delavstva do strokovnih orga-
nizacij. Čim hujši in srditejši so napadi,
tem večji mora biti odpor proletariata.
Kljub temu, da so naše organizacije po
številu članstva jako močne, moramo
konstatirati, da je njih odporna moč še
precej majhna. Majhna pa je vsled tega,
ker se delavstvo ne zaveda svojega po-
ložaja in ker ne pozna pravega cilja stro-
kovnih organizacij. Mnogo, mnogo je še
delavstva, ki misli, da so organizacije
posredovalnice v mezdni gibanjih in
stavkah. Vsled tega število članov pred
gibanjem vedno jako naraste, po gibanju
pa zopet pade in to posebno v slučajih,
če uspehi gibanja ni bil popoln. Povsem
razumljivo je, da se organizacija s takim
članstvom ne more spuščati v resne boje
s kapitalizmom. Neurejene razmere, na-
raščajajoča draginja in prekruto izkorišča-
nje silijo delavstvo v neprestane mezdne
boje, toda kljub temu ne smemo pozabiti,
da cilj naših organizacij ni vzgojiti iz
proletariata mezdne bojavnike, temveč
vojake, ki se bodo borili za osvoboditev
izpod kapitalističnega jarma, ki bodo pri-
pravljali pot pravičnejšemu družabnemu
redu — socializaciji.

Kako pa naj vzgojimo delavstvo?

Delavstvo se bori, da ohrani pravice,
ki si jih je težko priborilo. Mladina pa
mora gledati, da te pravice tudi ohrani,
da jih izpopolni in da v socialnem pokre-
tu napreduje. Mladini je treba vcejniti mi-
sel, da se proletariata ne more ločiti po
narodnostnih in verskih načelih, da je
ena velika družina, ki hrepeni po pravici.
Vzgojiti je treba naraščaj in dati mu
zdravilni načel. Za proletariata edino zdrava
načela pa so, da se osvobodi verskih
in narodnostnih spon in da pripozna med-
narodnost.

Strokovni kongres bo imel torej ve-
liko nalogo, da bo usmeril bodoče delo-
vanje naših organizacij tako, da bo naše
delo res enotno in smotreno. Priznati bo
moral načela, ki bodo zasigurala razvoj
organizacij v smislu socialne pravičnosti.
Temelj pa bo moral postaviti v tem, da
bo, ne le zahteval disciplino od članstva,
temveč da bo napravil red tudi na znotraj.

F. SVETEK:

Članski prispevki.

(K strokovnemu kongresu.)

(Dalje.)

Ker je torej zaslužek delavstva tako
zelo različen, tudi prispevki v organiza-
cijo ne morejo biti enaki.

Merilo, po katerem naj določimo pri-
spevke, da bodo napram zaslužku pravi-
čni, je za naše razmere najprikladnejše,
če določimo: prispevek organizaciji naj
bo zaslužek

ene ure na teden.

Kdor ma 4 K urne plače naj plača
4 K, kdor ima 20 K na uro naj plača 20 K
na teden itd.

Na ta način bomo pravično porazde-
lili bremena, po drugi strani bomo pa
dali organizacijam večjo akcijsko zmog-
nost.

Prispevki se bodo na ta način sicer
zvišali, vendar o kaki pretiranosti ne mo-
re biti govora.

Če vzamemo za vzgled angleškega
delavca, ki plačuje en dan zaslužka na
teden svoj organizaciji, vidimo, da bodo
naši še vedno 7krat premajhni. Kadar čit-
tamo o boljšem življenju angleškega de-
lavca, moramo upoštevati, da ta tudi ne-
primerno več žrtvuje za bojazmožnost
svojih organizacij kot mi.

Kakor bomo v bodočnosti morali
stremeti za zboljšanjem svojih organiza-
cij, tako moramo skrbeti za sedaj vsaj za
to, da načelo ene ure na teden ne le pro-
dere, temveč da ga tudi praktično izve-
demo.

Gotovo bodo nekateri manj zavedni
sodrugji ugovarjali temu zvišanju s tem,
da druge (rmene) organizacije od svojih
članov ne zahtevajo tako visokih prispev-

kov. Rekli bodo, da obstoja bojazen, če
zvišamo prispevke bo marsikateri član
odpadel.

Tem sodrugom je treba povedati, da
nasprotne organizacije sploh prispevkov
ne potrebujejo, ker si niso stavile nalogo
bojevati se za zboljšanje delavskega po-
ložaja, temveč so ustanovljene direktno
od kapitalistov zato, da v slučaju boja
streljajo našim organizacijam v hrbet.

Za ta namen pa ne potrebujejo nika-
koršnega fonda, razen onega denarja, s
katerim vzdržujejo svoje časopise, in agi-
tatorje.

Če se jim ne posreči zbrati tega de-
narja od svojih članov, ga dobe pač od
svojega ustanovitelja-kapitalista, za ka-
terega delujejo s tem, da cepijo delavske
moči.

Če bo kateri naših članov odpadel
radi »previsokih« prispevkov, nam je ze-
lo žal, prepričani smo pa, da bo prej ali
slej uvidel, da mu nasprotne organizacije
mnogo škodujejo in nič koristijo, ko bo to
sprevidel, bo prišel zopet nazaj, bolj pre-
pričan kot kedaj poprej, da so le bojne
organizacije prave.

Boljše je, da tak član odpade, pa se
kasneje vrne, kakor pa, da se namj ozi-
ramo in s tem oškodujemo še tiste, ki že
imajo dobro voljo dvigniti se iz blata.

Pri večnem padanju vrednosti na-
šega denarja moramo skrbeti tudi za to,
da bo organizacijam omogočeno z zviša-
njem plač tudi sproti zvišavati prispevke.

Tako kakor je šlo sedaj ne more iti
več naprej. Draginja je vedno rasla in z
njo vsaj deloma tudi plače, dočim so pri-
spevki ostali isti.

Če se je draginja za vse zvišala, se
je torej tudi za organizacijo, ki mora
svoje potrebščine sproti plačevati ravno
tako kot jih mora vsak drug posameznik.

Ker so bili vsi centralni odbori ve-
zani na sklepe kongresov, smo doživeli
žalostne slučaje, da se je marsikateremu
delavcu v enem letu plača trikrat ali še
več zvišala, dočim so ostali prispevki
vedno isti.

Centralni odbori naj imajo možnost,
da pri zvišanju plače zvišajo tudi pri-
spevke, in sicer tako, da bodo odgovar-
jali višini zaslužka

ene ure na teden.

Resolucija, ki bo stavljena na kon-
gresu glede tega vprašanja, bo izdelana
v smislu navedenih izvajani.

Pripomniti bi bilo še treba, da oni,
ki se s temi predlogi ne strinjajo, naj to
prav odkritosrčno napišejo. Uredništvo
»Delavca« bo polemiko prav rado pri-
občilo.

Debata o tem je potrebna, pa naj kdo
piše za ali proti temu predlogu.

V svobodoljubnih organizacijah se
moramo naučiti na geslo: »Več glav več
misli.«

Okrožna strokov. konferenca v Mariboru.

V nedeljo, 5. marca t. l. se je vršila v Mariboru strokovna konferenca, ki pomeni za mariborski proletariat odločen korak k poglabitvi strokovnih organizacij.

Prihodnjic bomo prinesli podrobno razpravo in resolucije, ki so bile na konferenci sprejete, danes hočemo opisati le površni vtis, katerega je konferenca na nas napravila.

Predvsem nam je imponiral red in disciplina, ki je na konferenci vladala. Že konferenca sama je bila sestavljena iz delegatov, ki so preželi gesla; kdor je storil vse dolžnosti ima tudi vse pravice.

Posebno važnost je polagala konferenca vprašanju organizacije in izobrazbe. Delavci, ki prihajajo v organizacijo le vsled trenutnih koristi, ki jih od organizacije sprejemajo, niso dobri člani, ker vztrajajo v organizaciji le toliko časa dokler jim ta daje, dočim zapuste njene vrste takoj, ko pride težja preizkušnja, ko je treba polagati žrtve v prid skupnosti.

Konferenca se je tega zavedala, zato je sklenila, da naj novolizvoljena strokovna komisija zida organizacije na skalo — na dobre in zavedne člane.

Konferenca je imela mnogo simpatičnih potez in bo — o tem smo trdno prepričani, rodila lepe sadove.

Tobačna tovarna v Ljubljani.

Neznosna draginja sili naše tobačno delavstvo skoraj do obupa. Pri teh vrtočavih cenah ne zasluži skoraj za kruh, kaj šele za druge življenske potrebščine. Delavstvo ne kriči več, temveč stiska pesti, v srcu pa se mu kuha gnev in srd. Bojimo se, da ne izbruhne vse to z elementarno silo na dan, ker takrat ne bo mogoče več vzdržati reda. Naša monoporna uprava zopet več mesecev molči kot pretečeno leto. Tudi g. finančni minister noče nič slišati o kakem zboljšanju plač tobačnega delavstva, pač pa je takoj povzdignil svoj mogočni glas, ko se je šlo za to, da bi se njemu odtrgalo od njegove »borne« plače, ki znaša še nekoliko manj kot en milijon na leto in bi se dalo sistem, ki ima »mastno« plačo okoli 24.000 na leto.

Pri vsem tem pa imamo v naši tovarni šikaniranja dovolj. Najbolj se odlikuje g. kontrolor Aleš, ki sam ne ve, kake šikane bi si izmislil. Posebno se je spravił sedaj nad izdelovalke smodk. Nobeno delo mu ni po volji. Smodko zlomi in potem pravi, da je delo za nič. Sevveda je za nič, če vse polomite, g. Aleš. Če pa si že tega ne upa, pa pravi, da je delo splošno slabo. Pred kratkim je prišel v oddelek g. ravnatelj in je kot strokovnjak konstatiral, da je delo dobro. Vam gosp. Aleš pa priporočamo, da se bolj brigate za svoje delo. Kakor čujemo, se ne razlikuje mnogo od omenjenega tudi neki mojster K., ki jako rad protežira gotove osebe, na druge pa biha kot gad. Posebno delavke, organizirane v naši organizaciji, so mu nejlube in jih preriva sem in tja, medtem ko so druge vedno na svojih mestih. Zanimivo je tudi, kako klerikalna organizacija lovi ljudi v svojo organizacijo. Imamo namreč neke posebne vrste delavk, za katere prav ne vemo, ali so delavke ali uradnice, ali finančne stražarke. Ob delavnem času delajo, ko pa delo jenja, se postavijo na dvorišče in opravljajo čezurno delo tam, kjer bi mo-

ral biti uradnik ali finančni stražnik. Delajo pa tako-le: delavko, ki je slučajno v naši organizaciji pošljejo vsak dan na preiskavo (proti temu nimamo popolnoma nič), potem pa, ko prestopi v klerikalno organizacijo, pa ne gre pol leta na preiskavo. Opozorjamo g. ravnatelja na to pristransko preiskovanje.

Iz strokovne komisije.

Strokovni kongres se bo vršil dne 25. in 26. marca t. l. v hotelu »Tivoli« v Ljubljani.

Predlogi za strokovni kongres. Vsa osrednja društva in podružnice se pozivljajo, da takoj vpošljejo tajništvu Strokovne komisije v Ljubljani svoje predloge za strokovni kongres dne 25. in 26. t. m.

Okrožna strokovna konferenca v Celju se ne vrši kakor je bilo prvotno naznanjeno v nedeljo, dne 12. t. m., pač pa v nedeljo, 19. marca 1922 ob isti uri, z istim dnevnim redom in na istem mestu.

Rudarska stroka.

Leše. 22. februarja t. l. se je vršil občni zbor podružnice Unije slovenskih rudarjev. Izvolil se je naslednji odbor: predsednik Fr. Hočnik, namestnik Rupert Matvos, tajnik Avg. Jopp, namestnik Mihael Jelenko, blagajnik Fr. Schrott, namestnik Jožef Prohsen, odborniki: Val. Brunker, Iv. Breznik, Fr. Kopmaier in Jožef Gregorc. Poročal je sodrug Arh, tajnik Unije slovenskih rudarjev iz Zagorja.

Črna. Dne 12. februarja t. l. je imela podružnica Unije slov. rudarjev svoj redni občni zbor. V odbor so bili izvoljeni ss.: predsednik Franc Dožinar, namestnik Filip Grabner, tajnik Andrej Brumen, namestnik Friderik Janše, blagajnik Jožef Ipovec, namestnik Franc Štern, podblagajniki: Jožef Marakič za Črno, Filip Srotič za Peco, Silvester Vizjak za Pristavo, Franc Štern za Zerjav, Simon Lesjak za Jazbino, Anton Grabner ml. za Mošenik, Lekš Košutnik in Franc Trebovc za Heleno, pregledniki: Filip Repanšek in Mihael Obertanč. Odborniki: Anton Polajner, Rud. Sterničnik, Jak. Mlinar in Filip Mlinar. Na občnem zboru je poročal tajnik Unije s. Arh iz Zagorja. Za gladujočo Rusijo se je zbrala svota 1549 K. Imenik darovalcev je vsakomur na razpolago pri tajniku Unije slov. rudarjev v Zagorju, kamor se je oddal znesek.

Živilska stroka.

Občni zbor osrednjega društva živilskih delavcev v Ljubljani se vsled strokovne konference v Celju, ki se vrši dne 19. marca t. l., preloži na 24. marca 1922.

Stavka v tovarni konzerv »Impex« na Vrhniki. Po trdem, hudem, skoraj dva mesečnem boju, ki ga je bilo delavstvo za zvišanje mezd in ureditev neznosnih razmer v tovarni, je stopilo isto dne 6. t. m. v stavko. Delavstvo, razven nekaj stavkokazov, katerih imena bojno ob priliki objavili, solidarno in odločno vztraja na svojih zahtevah.

Mlinarji pri P. Majdču v Celju se zahvaljujejo vsem, ki so spremljali našega starega tovariša sodruga Ivana Čarterja k zadnjemu počitku. Posebno se zahvaljujemo celjskim pekovskim pomočnikom, ki so se pogreba udeležili polno-

številno z zastavo. Zahvaljujemo se tudi sodrugu Korenu, za ganljiv govor, ki ga je imel v imenu delavstva obeh organizacij. Rajni je bil dober in zvest delavec, bil je zaposlen čez 40 let v enem podjetju. Kot zvestega člana strokovne in politične organizacije ga bomo ohranili vsi v spominu. Pozabili pa tudi ne bomo, da se iz mestnega mlina ni nihče udeležil pogreba, dasiravno je tamkaj veliko število mlinarjev, ki so ga dobro poznali in ki so pred par leti z njim skupaj delali.

.... or.

Kovinarska stroka.

Ljublianskim kovinarjem! Občni zbor podružnice je soglasno sklenil zvišati prispevke po predlogu centrale, in sicer tako, da bo plačal vsak član zaslužek ene ure na teden svoji organizaciji. Ker hoče podružnica okrepiti tudi lastne fonde, je občni zbor sklenil, uvesti te prispevke že z 10. tednom. Prispevki naj se plačujejo po tem-le redu: Kdor zasluži dnevno od 26—35 Din. plača 4 Din., kdor zasluži dnevno od 16—25 Din. plača 3 Din., kdor zasluži dnevno od 11—15 Din. plača 2 Din., kdor zasluži dnevno do 10 Din. plača 50 para. Do kongresa bodo dobivali člani še dosedanje znamke, po kongresu bo pa izdala centrala take, da bodo odgovarjale predlogu, ki bo stavljen na kongresu. To zvišanje prispevkov je od 10. tedna dalje obvezno za vse člane ljubljanske podružnice. — Odbor.

Štore. Pred nekaj dnevi je tukajšnje ravnateljstvo poslalo na vse v tovarni nezaposlene priporočene dopise, da se bo s 1. februarjem t. l. zvišala stajnarina na K 40.— in da si naj poskrbe tudi druga stanovanja, ker jih bo oddalo zaposlenemu delavstvu. K temu bi omenili samo to, da smo bili zaposleni v tovarni, da smo bili zvesti delavci, da smo naše delo vestno izpolnjevali, ter da smo bili, brez vsakih dokazov kake krivde, vrženi neusmiljeno na cesto s pomočjo pristavšev JSZ. Podjetju primanjkuje delavstva, da morajo vsled kapitalističnega terorja delati 12 ur na dan. Nismo proti povišanju stanarine, pač pa odločno odklanjamo, da bi se nam odpovedala stanovanja, ker jih ima tovarna še 30 praznih na razpolago. Če bo treba, lahko navedemo hišne številke. Ako rabi podjetje stanovanja naj izorazni vilo in naj jo ne rabi mesto za stanovanja za skladišče krompirja, zabojev in druge stvari. Če pa ne gre drugače, naj pa deložira najprvo svinje in koze, potem pa nas. Toliko za danes, povemo pa lahko še marsikaj. — Več prizadetih.

Lesna stroka.

Podružnica lesnih delavcev in sorodnih strok v Ljubljani naznanja vsem članom podružnice, da se bo vršil redni občni zbor v nedeljo, dne 19. marca 1922 ob 9. dopoldne v dvorani »Mestnega doma« s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitev odbora. 6. Raznoterosti. Obenem se bodo na tem občnem zboru volili delegati za II. redno skupščino. Ker je ta občni zbor velikega pomena, je dolžnost vsakega člana, da se ga udeleži. Razpravljalo se bo tudi o zelo važnih vprašanih, ki nas najbolj težijo. Sodrug! Ne velja noben izgovor, da se ta ali oni ne more udeležiti. Občni zbor je mesto, da se spoznamo, tu je mesto za kri-

tiko. Pokažite forej, da ste zavedni in da smo tudi močni. Vsak član naj prinese s seboj člansko knjižico. — Odbor.

Celje. Dne 5. marca t. l. se je vršil občni zbor podružnice lesnih delavcev, na katerem je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Karel Rebov, namestnik Franc Lipak, blagajnik Ignacij Majerič, podblagajnik Edvard Zumer, tajnik Rud. Boruzeg, namestnik Josip Resch, predstojnika Jakob Vodopivec in Alojzij Veršec, odborniki: Jožef Vidovič, Jožef Polžeg, Franc Leskošek in Ivan Vipotnik.

Šoštanj. Neki delavec, ki je zaposlen že več let v parni žagi g. Hauke-ja v Šoštanju, je pred kratkem prosil svojega delodajalca za prazno stanovanje. G. Hauke je začel nad delavcem kričati in bristavil, da da stanovanje raje tujemu delavcu, kakor pa domačemu. Delavski žulji, ki so mu nagrabili imetje, danes niso toliko vredni, da bi se jih upoštevalo. G. Woschnagg v Šoštanju ima dosti stanovanj, toda vse le za svoje delavce. Namerava še letos zgraditi več delavskih hiš za lastne delavce in ne tako kot g. Hauke, ki pravi, da za lastnega delavca nima stanovanj. Pretečeno leto so hodili njegovi delavci na kosilo v gostilno g. Hauke, kjer pa so morali plačevati dražje, kot pa drugod. Kljub temu pa je pripovedoval g. Hauke, da ima vedno izgubo. Življenske potrebščine je dražil, nizkih delavskih mezd pa ni videl. Vsled izkoriščanja celo pri jedi, so delavci zapustili gostilno g. Hauke in so hodili obedovati v gostilno g. Drobeža. G. Hauke se ni miroval. Sklical je mesarje in gostilničarje na sejo, kjer so se pogovorili kako bodo zvišali cene mesu in hrani. G. Drobež se te seje ni udeležil, zato pa ga je g. Hauke pismeno podučil, kako naj zviša cene.

Kdo dela torej draginjo in stanovanjsko bedo? G. Hauke-ju prav priporočamo, da naj že itak izmozganega delavstva ne šikanira, ker s tem bo žel le odpor, ki bi lahko tudi niemu samemu škodoval.

Oblačilna stroka.

Shod podružnice oblačilnih delavcev v Ljubljani se bo vršil v sredo, dne 15. t. m. točno ob 7. uri zvečer v društvenem lokalu. Dolžnost vseh članov je, da se ga sigurno udeležijo. — Tajnik.

V Mariboru, Celju in Ljubljani so stavili krojaški pomočniki zahteve za povišanje plač in nekaterih sprememb dosedaj veljavne tarife. Upamo, da bodo gg. delodajalci sami uvideli, da je zboljšanje položaja svojim pomočnikom nujno ter se ne bodo pustili zopet begati od mojstrov, ki nimajo zaposlenih nikakih pomočnikov. Sodruga opozarjamo, da ostanejo, dokler mezdni boj ni končan, na svojih mestih ter se ravnajo po navodilih, katere bo dala organizacija. V slogi je moč in zmaga! — Tajništvo.

Usnjarska stroka.

Vrhnik. Dne 29. januarja t. l. se je vršil občni zbor podružnice. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Ig. Pekle, podpredsednik Franc Čuk, tajnik Franc Frbežar, namestnik Stanko Istinič, blagajnik Anton Velkavrh, namestnik Anton Suhadolnik, odborniki: Anton Plahtar, Martin Istinič in Ivan Grabeljšek. Zaupniki: Anton Plahtar, Franc Čuk, Ig. Pekle, Anton Suhadolnik, Martin Istinič in Franc Mihevc.

Delavstvo usnjarske tovarne »Indus« na Vrhniki je stopilo dne 6. t. m. v stavko, ker je g. Pavel Pollak izprl 1. delavca vsled tega, ker je moral pod prisego pričati zoper tvrdko, 2. ker se tvrdka ni držala pogodbe, s katero je priznala delavstvu 20% povišek na mezde, 3. ker ni izplačala delavstvu nagrade za nadurno delo v znesku 450 K. — Tvrdka »Indus« naj ne misli, da je delavstvo živina, s katero se dela, kakor gospodar hoče. Še manj pa bi pričakovali, da tvrdka terorizira in najnesramnejše izkorišča svoje delavstvo, ko vendar, vsaj na zunaj, priznava krščanski nauk, v resnici pa dela popolnoma drugače.

VAŽNOST HRANILNIC.

Za vsako stran človeškega življenja je našel človek posebno merilo, ki kaže kot toplomer dvig ali padec meriene stvari. Za izobrazbo kakega naroda, pravi Nemeč, je najboljšo merilo milo, kolikor ga porabi ves narod razdeljeno na posamezne glave. Čim več ga porabi, tim višje je izobrazba. Kajne, kako navadno merilo za tako imenitno stvar kot je izobrazba. Merilo za gospodarsko moč kakega naroda pa je število gospodarskih zadrug; čim več zadrug, tim večje zupanje zunanjega sveta v nakupno in plačilno moč dotičnega naroda. Največjega gospodarskega in gospodarsko-vzgojnega pomena je nedvomno hranilnica. Hranilnica je tista naprava, ki zbira križem svet prihranke gospodarsko zavednih ljudi, da jih na drugi strani podjetnost porabi v narodov blagor. Cesar ne zmore vinar, zmore krona, če je ta še preslaba sto, tisoč, milijon kron. Najnižja plast naroda, delavci — proletariat, se mora tudi tu rešiti pred posameznimi denarnimi mogotci, ki vladajo danes svet. Kje pa je rešitev? V varčevanju. Kam edino spadajo delavčevi prihranki? V delavsko hranilnico. Katera je delavska hranilnica? Hranilni oddelek Konsumnega društva za Slovenijo v Ljubljani, ki je do danes nabral za 3.500.000 K delavskih prihrankov in jih obrestuje po 4½%, odnosno one na daljši odpovedni rok po 5%. Delavci, nosimo svoje krone v svojo hranilnico!

Razno.

Stavbinskemu delavstvu v vednost. Pogajanja dne 22. februarja 1922 med stavbeniki na eni strani in z Unijo stavbinskih delavcev, podružnica Celje, na drugi strani, so se razbila, ker niso hoteli priznati zaupnikov pri podjetjih in da bi se uvedli plačilni zavitki ali listki pri izplačilu mezd. Posebno se je pri tem protivil stavbenik Karel Jezernik, kateri je glavni vzrok te zahteve. Delavcem, katere je imel zaposlene v letu 1921., je odtrgaval od 14dnevne mezde v 12. mezdni stopnji namesto 23.47 K 47.10 K. Gotovo je tukaj, da se je delavcu zaračunalo zavarovanje zoper nezgode, kar pa se ne sme zgoditi, ker morajo delodajalci sami plačevati. — Vemo pa, da smo zadeli v sršenovo gnezdo, ker se branijo, češ, to stane mnogo denarja in mnogo časa; mi pa stojimo na stališču, če gospodje stavbinski podjetniki res ne morejo plačilnih zavitkov kupiti navzlic 10 do 20 tisoč letnega dobička, potem jim bomo pa mi delavci od svojih žuljavih krajarjev kupili, ker mi hočemo imeti red pri plačah. To v vednost g. Jezerniku, stavbeniku v Celju: na delavce pa apeliramo, naj bojkotirajo podjetje, ka-

tero je proti vam. Vrata so vam odprta proti Zagrebu, kjer se zaupniki pripoznajo. — Več plačilnih listkov je v tajništvu Unije stavbinskih delavcev v Celju, da si jih tudi g. Jezernik lahko ogleda. Prilagoditji pridejo drugi stavbeniki na vrsto. — Več stavbinskih delavcev v Celju.

Celje. (Vsem podružnicam celjskega okrožja na znanje). Odkar se je razširila vest, da so si nemci ustanovili svojo »Deutsche Volkspartei« v Jugoslaviji, so se sprijaznili tukajšnji kapitalisti in napravili pakt za skupen nastop proti 8-urnem delavniku. Združili so se znani velenemci, kakor W. Rakusch, (nemeč), A. Westen (nemeč), P. Majdič (slovenski liberallec), Gologranc (slovenski klerikalec, sedaj liberallec). Kakor se čuje, prirejajo ti gg. po ovinkih sestanke in sklepajo kako in na kakšen način bi oropali delavce za 8-urni delavnik in uvedli na celi črti 9-urnik. Pri celi nesramni akciji se pa najbolj odlikuje ponemčurjen Čeh inž. Hruška, ravnatelj v plavžarni v Štorah. Temu nekdanjemu tlačitelju ruskih ujetnikov na pridno pomagala »Jugoslovanska strokovna zveza«. Z njeno pomočjo se je temu nadutežu že posrečilo deloma uvesti 12-urnik. (O zadevi ruskih ujetnikov bomo še spregovorili). Inšpekcija dela v Celju, katera je zato poklicana, da varuje zakone, se pa žal ne zgane. Opozarjamo naše poslance, da posvetijo g. inž. Dejaku nekaj več pozornosti. Ker je baje vedno bolan, naj se ga upokoji. Klerikalci v Štorah so pravi hlapi »kapitala in izdajalci jugoslovanskega proletarijata. To je ona klika, ki nosi naslov »Slovenska ljudska stranka«. V Celju samem so klerikalci do sedaj še pasivni, a vendar imamo tudi tukaj izdajice delavskega razreda. Pojavil se je neki zidar (bivši avstrijski sanit. korp.) Reiniš Alojzij, ki je prevzel ulogo izdajalca svojih sotrpinov. Ta človek agitira za SSDU (samostojno slovensko delavsko unijo) to je za demokratsko kapitalistično stranko. Protektor te organizacije je gospod rud. svetnik Baebler. To je oni Baebler, ki je pred enim letom gnal drž. cinkarno skoraj v propast; vrgel je čez 200 delavcev na cesto, češ, da nima več dela; to je tudi oni Baebler, ki je obljubil ministerski komisiji in zastopnikom strokovnih organizacij, da bo, kakor hitro bo boljša konjunktura, po možnosti sprejel delavce zopet v delo. Sedaj pa, ko je konjunktura boljša ne drži dane obljube. Gospod Baebler, ali se ne sramujete? Ali se še spominjate onih časov leta 1918 in 1919, ko so ljudje Vaše barve vlagali ovadbe na okrajno glavarstvo v Celju, radi nemškutarstva. (ki ga ni bilo) proti delavcem, ki so se vpisali v strokovno organizacijo kovinarjev! Ali se še spominjate delavskega shoda, na katerem se je kulturni škandal ovaduštva celjskih »narodnjakarjev« razkrinkal? Ali se še spominjate neštevilnih hujskajočih člankov celjske »Nove dobe«, katere je nepretrgoma hujskala proti zaupnikom naše organizacije, ter jih neprestano zmerjala za nemškutarje? No tetka »Nova doba«, kaj pa praviš sedaj, ko smo ti pojasnili, da je tvoj zaveznik v direktni zvezi z velenemci? Ali ne pomeni to »narodno izdajstvo«?

Delavci! Proletarci! Trpini! Ali bode sedaj verjeli, da so gospodje kapitalisti mednarodni in medstrankarski, kadar gre za denar? Ali sedaj raz-

umete zakaj obstojajo razne organizacije, ki nosijo delavsko ime in niso delavske. Ali veste, katere so te organizacije? To so: »Jugoslovanska strokovna zveza«, »Narodna soc. zveza«, »Samostojna strokovna delavska unija« in takozvane neodvisne delavske organizacije, ki jih priporoča bivši srbski vojaški ataše g. Štefanovič.

Delavstvo naj si zapomni, da je »narodnost in vera« za delavca le pesek v oči, ki mu ga mečejo razni kapitalistični hlapci v obraz, da bi delavec ne spregledal resnice. Iz zanesljivih virov smo tudi zvedeli, da skušajo celjski kapitalisti našo valuto izboljšati na račun delavcev s tem, da bi vpeljali 9-urnik po celnem celjskem okrožju. Ko bi bilo to izvedeno in bi inozemski listi poročali, da je v Sloveniji oz. v Celju 9-urnik vpeljan, bi seveda curiška borza takoj dvignila našo valuto. Od »Samostojnih kmetov« zahtevano valuto naj delavci rešujejo s podaljšanjem delavnega časa. Oni razumejo! Ali boste razumeli tudi vi? Ako hočete pokazati, da razumete, tedaj pridite v nedeljo dne 26. februarja ob 9. dopoldne vsi na shod, ki se bo vršil pri »Zelenem travniku« v Celju. Govoril bo narodni poslanec s. Etbin Kristan in s. Leskošek iz Celja. Sodrugi z dežele nam lahko pošljejo pismene izjave, če so za 8 ali 9 urni delavnik.

Ali bo res Celje rešilo jugoslovansko valuto. Pravijo, da bo 9-urnik to napravil.

»Naši Zapiski« št. 1. in 2. za letošnje leto sta pravkar izšli.

Za strokovno organizirane člane je ta številka tako važna, da bi jo moral vsak član do dobrega preštudirati.

Valutno vprašanje o katerem razpravlja s. F. Uratnik je za delavca v današnjih časih najvažnejša točka. Kdor bo hotel omiliti ali odpraviti draginjo bo moral najprvo rešiti vprašanje valute. Če pravimo da draginja raste se nismo točno izrazili kajti cene marsikaterim potrebščinam so dosegle že predvojno stališče. Pšenica v Ameriki n. pr. se prodaja danes že po isti ceni, kakor l. 1914.

Pri nas pa je vsak dan dražja in sicer radi tega, ker pada vrednost našega denarja. V Uratnikovi razpravi je vprašanje do dobrega raztolmačeno, tako da bo vsakdo lahko razumel. Kar je pa glav-

no je pa to, da o vrašanju draginje ni navedenih nobenih fraz, temveč stvarna razprava, ki nam kaže pot iz tega gorja.

Sestavljene so tudi tabele po katerih je razvidno, koliko človek za preživljanje potrebuje.

Kdor bo te tabele do dobrega prečital bo šele spoznal, da plovemo v lakoto, če ne bomo v pravem času skrbeli, da postrizemo perut raznim verižnikom.

V reviji so tudi priobčene važnejše določbe iz stanovanjskega zakona.

Naroča se pri Socijalni Matici, poš. predal št. 13, Ljubljana. Revija stane polletno 50 K. Naročite jo!

Politika v strokovnih organizacijah.
Akcijski odbor strokovnih organizacij v Ljubljani je započel vztrajno akcijo proti draginji.

Sklical je tudi velik protidraginjski shod, ki je prav dobro uspel, dasiravno so nekateri elementi skušali izrabljati shod za čisto druge namene.

Zadnji čas je ta akcijski odbor sestavil tudi načrt, kako naj odpravijo stanovanjsko bedo.

V tem predlogu je zahteva po progresivnem davku na luksuzna stanovanja (Tabela je priobčena v »Napreju« št. 53.).

Smisel cele stvari je v tem, da kdor ima preveliko stanovanje, naj plača za to visok davek, s katerim naj občina zida nove hiše.

Kdor pa te vsote ne more plačati, naj pa vzame k sebi kakega podnajemnika, saj jih je mnogo v vagonih.

Meščansko časopisje se je tega treznega dela zelo ustrašilo. »Jutro« je pričelo z vso silo pisati proti delu akcijskega odbora, češ, naj ta ne zavaja »politike« v strokovne organizacije.

Če se strokovna organizacija bori proti draginji, pravijo, da dela »politiko«.

Če skuša odpraviti stanovanjsko mizerijo, je to zopet »politika«.

Naj nam gospoda potem pove, kaj pa po njihovem mnenju ni politika!

Oni bi seveda najrajši videli, da bi se delavci kregali med seboj za žabjo volno, da bi gospoda v miru vladala!

Pa ne bo nič s tem!

Zahvale.

Podpisani se najsrčneje zahvaljujem vsem sodrugom v Štoreh za nabrano vsoto K 500.— za časa moje brezposel-

nosti. Obenem tudi najlepša hvala odboru kovinarjev za nakazano svoto K 200.— Jurij Žohar.

Podpisani se najsrčneje zahvaljujem vsem darovalcem, ki so mi pomagali v času moje boleznii s podporo 30 Din 50 p. — Franc Teodorovič, Štore.

Podpisani se najsrčneje zahvaljujem za po s. Baštolec in Kojc izročeno svoto 1124 K, katero so mi darovali ob času moje boleznii sodrugi podružnice lesnih delavcev v Strnišču, kakor tudi mnogi drugi prijatelji. — Josip Medved.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska, »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ur
in jih obrestuje po čistih
4%

Redni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menic se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

UCITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA Franciškaška ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO - LJUBLJANA.

Poštni predal št. 13. — Poštni ček. rač. št. 10.532. — Telefon inter. št. 178. — Brzjavni naslov »Kodes Ljubljana«.

HRANILNI ODDELEK sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po **4 1/2%**, večje vloge proti polletni odpovedi po **5%**. Hranilne vloge sprejema osebno ali po položnicah centrala v Ljubljani ali pa **podružnice**: 6 v Ljubljani, dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Koroška Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kranjska Gora, Radeče, Celje, Štore, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I., Črna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Pristopnina K 10.—.

Član društva postane lahko vsak!

Delež K 200.—.

Pristopati se zamore v vseh gori imenovanih podružnicah.